(המשך מעמוד 11)

● בימים אלה נמסר שמישרד־הבריאות מאשר בפעם נוספת השתלות־לב בבית־חולים הדסה. האם זה ניתן כפיצוי על האישור להשתלות־כבד שניתן לרמב"ם? היכן ההיגיון — לעשת מרכז להשתלות כבד ברמב"ם ומרכז להשתלות־לב בהדסה, כאשר, לרוב, תורם האיברים האלה הוא אחד? כיצד מתכננת הנהלת מישרד־הבריאות לפתור את הבעיה של העברת האיברים מתורם אחד לשני מרכזים שונים? האם ישתמשו במטוסי פאנטום?

● החדירה לתחום הפרט והפרת חוק שמירת־הפרטיות, שהתרחשו לגבי הניתוחים האלה, דורשים חקירה מיוחדת. מה הלקח של הרופאים והנהלת בית־החולים בכך? (וזה מבלי להתייחס לתפקיד האומלל של כלי־התיקשורת, שייתכן שנפלו קורבן של לחצים אדירים מצד החברה הרפואית והפוליטיקאים!)

איני יכול להשתחרר מההרגשה העגומה שהתעוררה בי, בראותי את החיבוקים, הנשיקות, הרמת הכוסיות, הברכות לרגל ביצוע ניתוח השתלת־הכבד, כאשר נשכח לגמרי

קורבן שרייר
להאריך או לקצר חיים?

שהחולה שכבה באותו הזמן עדיין על שולחן הניתוחים, ולאחר מכן בחדר־התאוששות, ונלחמת על חייה. האם כך חונכו הרופאים להתייחס לגורלו של החולה?

כמה זה עלה

א יני ריצה לדבר בפעם נוספת על הכסף שהוצא על שני הניתוחים האלה. הצלת נפש יקרה שווה כל סכום שבעולם. אך בכל זאת, אם באותו הסכום אפשר להציל עשרות או מאות נשים, האם לא כדאי לערוך חישוב לאומי מחדש?

חייבים לדעת מהי עלות הניתוחים האלה. האם מספיק הדיווח לוועדת־העבודה־והרווחה מטעם "האינטרסנט" עצמו, הד"ר יגאל קם, כאילו עלה העניין בסכום של כ־20 אלף דולר, או שחייבים לבדוק זאת בצורה אובייקטיבית ולהשוות זאת עם העלות בחו"ל — למשל בצרפת? ועוד כמה שאלות:

● יש מיקרים שבהם מנה אחת או שתיים של דם יכולות להציל חיי חולה־אנמיה, וקשה להשיג אותן. ידוע לי שלניתוחי־הכבד בבית־חולים רמב"ם השתמשו במאות מנות־דם. ושוב, אם זה נחוץ להצלת־חיים — שיעמוד כל בנק־הדם של המדינה לרשות מטרה זאת! ובכל זאת — כמה מנות־דם הוקדשו להשתלות־הכבד, בהשוואה לניתוחים דומים בחו"ל? יש לי הרושם שהרבה יותר.

בכל אופן, יש לשאול האם מותר לרוקן את בנק־הדם הלאומי עבור חולה יחיד, כאשר לא נובל להציל חיי־אדם רבים שייתבן וייפגעו מפיגוע המוני, או תאונה קטלנית?

● מנכ"ל מישרד־הבריאות, הפרופסור דן מיכאלי, ניסה להקים ועדה לבדיקת הנסיבות של השתלת־הכבד השניה. ובצדק. מדוע התנגדו לכך נציגי ועד־הרופאים של רמב"ם? ומדוע נוצר הרושם כאילו מנכ"ל מישרד־הבריאות נכנע ללחצים אלה?

טוב היה עושה "רמב"ם" אילו היה מותח שעריו לבל נוף בורק, כפי שעשה קודם לכן לפני העיתונאים לצורך פירסומת.

● שאלה אישית למנתח, הד"ר יגאל קם. עברתי איתו במשך שנים. היכרתי אותו כאדם אוהב־חיים, חברותי וצנוע.

מה קרה לו? האם במשך הזמן התקלקל עד כדי כך ששכח את עקרונות הרפואה ההומניסטית? אשתו אמרה בראיון לעיתון חדשות: "יגאל הימר על כל הקופה."

האם באמת ראה קם בניתוחי השתלת־כבד הימור, ומה היה מונח בקוסת ההימור הזה?

אני בטוח שאילו היה יגאל קם שוקל היטב את מכלול הבעיות, כפי שאני מכיר את תכונותיו, היה מתנהג בצורה שונה. בזמנו, כאשר אחד ממנתחי־הלב איים, בראיון טלוויזיוני שהוא יעזוב את המדינה אם לא יקבל מחלקה, אמר לי יגאל: "זאת לא הדרך." האם שינה את דיעותיו?

● אני מכיר את דיעותיהם של רופאים טובים רבים בבתי־חולים שיבא, בילינסון, הדסה ירושלים. בינם לבין עצמם הם מותחים ביקורת חריפה על בית חולים רמב"ם ובכלל, אך פוחדים להתבטא באופן פומבי, כדי שלא יאשימו אותם בקינאה ובהתנגדות לקידמה.

האם אנו כה קטנוניים, שאנו פוחדים לעמוד על עקרונות חיינו?

כישלון של 100 אחוז

לסיכום:

● נוצר אצלי הרושם, המבוסס על בדיקה ראשונית של כל השאלות לעיל, שניתוחי השתלת־הכבד בוצעו בחיפזון רב, בקלות־דעת רפואית, בחוסר־אחריות, ובמירוץ רבה של הרפתקנות רפואית, בשיטה המפורסמת של "סמוך עליי", "אני הטוב מכולם".

● כתוצאה מהשיטה הזאת, שני החולים מתו 19 יום אחרי שעברו את הניתוחים, וימים אלה היו ימי סבל נורא להם ולמישפחותיהם.

אין לי צל של ספק, ויש להגיד זאת בגלוי בלא להסתיר את האמת — לולא היה קורה משהו יוצא מגדר הרגל, אנשים אלה לא היו מתים כעבור 19 יום בלא ניתוח.

הניתוחים קיצרו להם את החיים, ואין טעם ואין צורך להצדיק את ניסיונותיהם של הרופאים לטפל באומללים אלה כפי שהם טיפלו בהם.

● התרשמתי שהגורמים העיקריים לפתיחת "עידן" השתלות־הכבד הם עניינים פארה־רפואיים, מילחמות־יוקרה בין הרופאים, רצון עז של הפוליטיקאים להסב את תשומת־לב הציבור מהבעיות האמיתיות של הרפואה הציבורית המתמוטטת והכמעט־גוססת.

● מיום ביצוע השתלת־הכבד נשברו בפעם נוספת על־ידי הרופאים ועל־ידי כלי התיקשורת נורמות חברתיות ומוסריות ברפואה ובחברה בכלל — נורמות שקשה להשיבן ולתקנן.

● אם רוצים להמשיך בקידום אמיתי של הרפואה, ולחזור לעקרונות האתיקה הרפואית, ולסיתוח רפואה ציבורית טובה ושיוויונית, יש להקים ועדת־חקירה רחבה, שתענה על השאלות שהעלתי, ושתמליץ על הדרך שבה הרפואה שלנו חייבת ללכת. נראה לי שעד סירסום המסקנות של ועדת־החקירה ולמידת הלקחים, יש לעשות הרבה "רגע חושבים", ולהפסיק לאלתר את "פרוייקט השתלות הכבד" בארץ, לאור בישלונו (ב־100%).

בטוחני שרק אם נלך בדרך זו, קורבנות השתלות־הכבד הראשונות בארץ לא מתו לשווא.

תשבצופן העולם הזה 2568

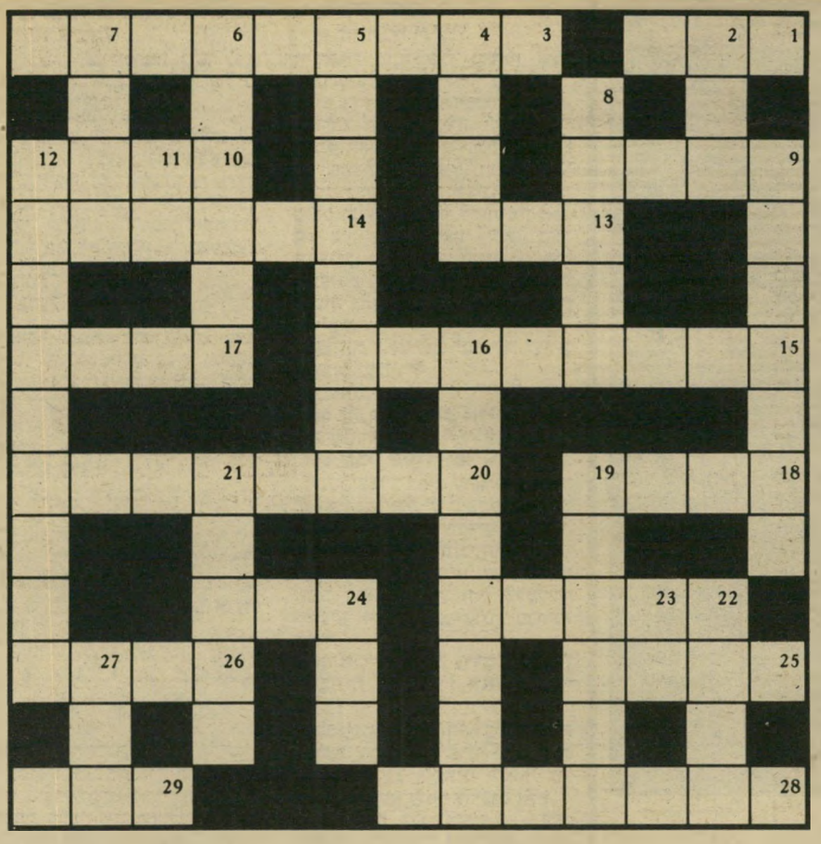

מאוזן:

1. מלחמת הפרשן (3)
3. מה בפיהם של הרואים את הנולד? (5,4)
9. שודד מת בבוסתן... (4)
10. שר בתם (2,2)
13. החתיכה שינתה כיוון בחו־פה... (3)
14. שומרון אחרת יכולה להיות מהתרבות היפנית, תלוי באיזו נקודת מבט בוחרים. (6)
15. איך רקד לוחם צבאי מבולבל? (5,3)
17. הצדיקים בבית עושים בושות (4)
18. ובכן, הוא יושב בכלא פואטי... (4)
20. לא יאונה לו כל רע, כי עבורו בן נח הורה, שכמותו אינם ני־זוקין... (פסחים ח') (4,4)
22. עיר ארומה (5)
24. אפשר לעשות קוקטיל מקליפה של פרי (3)
25. רב מרופט? (4)
26. לפניכם מלאך ולא בעל חיים שמאלי!!! (4)
28. יותר מחצי רעמה (4,3)
29. פגע והעליב קוץ בעץ... (3)

מאונך:

2. פרי שעולה מעט. (3)
4. הבן אדם שמעל הבית אינגו דמוסתנס (4)
5. יש לו עקרון חשוב: לא ללכת בחשכה... (6,2)
6. בך קוטל תכנית טלויזיה? (6)
7. יאמרו שלום ואין שלום בימי שלום... (4)
8. היא זמנית ויש לה תחליף, מה גם שהיא כאילו נוזלת בפה... (3,2)
9. מה לחילוני ולמציאת גול־גולת? (3,4)
11. אם מורידים את הגבוה, אסור לשכוח שהוא יכול לעלות כא־דון. (2)
12. באחד מהבתים האלה גרתי, באחר בקרתי, ויש גם בית בו התבגרתי ואפילו... אפילו בית בו נפטרתי! (4,5)
16. מה שמו החוור? יש לו תכונה זו... (5,3)
19. השחורה נראית גם כן בלי כלום... (6)
21. ההפך מקטל ורם זה מקום פורה וחם. (5)
22. הכל מעורבב בחשיכה... (4)
23. איך שלא תסתכל בזה זה אות! (2)
24. סוג כחול... (3)
27. אפשר להגיע למקום הכי רחוק גם לפני קוץ. (3)

פתרון תשבצופן 2566

ידידית דגן

איתן עמיחי
הדברת מזיקים בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.
רמת־גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 6-5-790114
בשמירה על בריאותך ורכושך